

малката мраморна група отъ Варна (висока 46 см.), известна подъ името Афродита и Адонисъ (фиг. 3). Повърхността на мрамора е пострадала донѣкъдъ отъ дълго прѣстояване въ вода. Обаче това не накърнява ни най-малко хубавитѣ форми на тѣлата. По стилъ женската фигура се приближава твърдѣ много до нѣкои отъ праксителевитѣ произведения, а мъжката напомня сгила на по-старитѣ школи. Съединяването на двѣ такива различни по стилъ фигури въ една група е било на мода въ края на първото столѣтие пр. Хр. и тази мода не е останала безъ отзвѣвъ и въ мѣстното искуство въ България.

Покоряването на Тракия и Мизия отъ римлянитѣ е имало твърдѣ голѣмо значение за по-късното развитие на старото искуство въ България. Отъ това врѣме наставатъ различни условия на сѣверъ и на югъ отъ Балкана. Първата областъ, долна Мизия, е била уредена като военна римска провинция съ значителенъ гарнизонъ, който се е състоялъ първоначално отъ два, а по-късно отъ три легиона съ съотвѣгнитѣ помощни войски. На югъ отъ Балкана въ Тракия, въпрѣки римското владичество, не е имало римски гарнизонъ и затова условията по отношение на колонизацията фактически не сж били измѣнени. Долна Мизия, благодарение на легионитѣ, които чакъ до врѣмето на императоръ Хадрианъ (117—138 год.) сж се рекрутирали главно отъ Италия и западнитѣ отдавна романизирани области, е изпаднала подъ непосредственото влияние на римската култура и е била твърдѣ скоро романизирана. Официалниятъ языкъ тукъ е билъ латинскиятъ и градоветѣ сж били уредени по римски образецъ. Тракия е останала напротивъ и за въ бждѣще чисто хеленическа страна, съ грѣцки езикъ и съ грѣцка уредба на градоветѣ. Ето защо за мѣстното искуство въ Тракия римското владичество не е имало рѣшающе значение. Въ Мизия заедно съ легионитѣ е минало и римското искуство, което бързо е пуснало тукъ дълбоки корени. Като типиченъ прѣдставител на това искуство отъ първото столѣтие сл. Хр. може да ни послужи мраморната статуя на единъ римлянинъ отъ Гигенъ — Oescus (фиг. 4). Статуята не се отличава съ голѣми художествени качества, има обаче това прѣимушество, че е много добръ запазена. Несравнено по хубава е, въпрѣки неправилнитѣ пропорции и липсата на главата, колосалната мраморна статуя отъ сжщия градъ, която прѣдства нѣкоя матронална богиня. Най-многобройнитѣ и най-характерни прѣдставители на римското искуство въ Мизия сж надгробнитѣ плочи, които по своята изработка не могатъ наистина да се мѣрятъ съ старогрѣцкитѣ надгробни плочи, но все пакъ тѣхнитѣ релефни орнаменти иматъ голѣмо значение за развитието на по-късното декоративно искуство.

Особно благоприятни условия за развитието на античното искуство сж настѣпили прѣзъ първата половина на второто столѣтие сл. Хр., когато римскитѣ провинции край Дунава сж се наслаждавали съ продължителенъ миръ, който е спомогналъ твърдѣ много и за подигането на тѣхното благосъстояние. Отъ това врѣме притежаваме твърдѣ много паметници, особно отъ Nicopolis ad Istrum (Никопѣ)